

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ**

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы каары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенең 2 пунктындагы 2.2 һәм 2.3 пунктчаларының аерым нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерү турсындагы эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарын рәсми ацлату турсында Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты үтенечнамәсен карауга алудан баштарту хакында

Казан шәһәре

2019 елның 4 феврале

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турсында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты мөрәҗәгатен алдан өйрәнгән судья А.Р. Шакараев бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданка Ю.В. Баданова шикаятенә бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы каары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенең (алга таба шулай ук — Кагыйдәләр) 2 пунктындагы 2.2 һәм

2.3 пунктчаларының аерым нигезләмәләренең конституциячеллеген тикшерү турындагы эш буенча Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарын анлату турында үтенечнамә белән Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты мөрәжәгать итте.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каары белән Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 15 апрелендәге 190 номерлы каары белән расланган Татарстан Республикасында социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтажларны исәпкә алу кагыйдәләре һәм тәртибенең 2 пунктындагы 2.2 һәм 2.3 пунктчаларының аерым нигезләмәләре Татарстан Республикасы Конституциясенә каршы килми дип танылды, чөнки үзләренең конституциячел-хокукый мәгънәсе буенча гамәлдәге хокукый жайга салу системасында алар социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга дәгъва итүче гайләненең һәр әгъзасына туры килә торган торак урыннарның гомуми мәйданы белән жыелма тәэмин ителеш дәрәҗәсөн хисаплаганда аларның милкендә һәм (яки) наем шартнамәсе буенча файдалануында булган бөтен торак урыннар (алардагы өлешләр), шулай ук торак урын милекчесе аларга шул торакта дайми яшәү хокукын аларны анда үз гайләсে әгъзалары буларак кертү (теркәү) юлы белән бирелгән торак урын исәпкә алышырга тиеш дип күздә totalar; монда әлеге торак урыннарның гомуми мәйданының жыелма күләме шул торак урыннардан файдаланучы бөтен гайлә әгъзалары санына, торак урын милекчесен кертеп, пропорциональ рәвештә, аларның бергә яшәү (теркәлү) факты булу-булмауга карамастан, хисапланырга тиеш.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарының резолютив өлешендәге 2 пункты буенча мөрәжәгать итүче эше буенча кабул ителгән һәм Кагыйдәләренең 2 пунктындагы 2.2 һәм 2.3 пунктчалары нигезләмәләренә аларның Татарстан Республикасы Конституция суды тарафыннан әлеге каарда ачыкланган

конституциячел-хокукый мэгънэсе белэн туры килми торган ацлатуда таянган хокук куллану каарлары билгелэнгэн тэртиптэ, моның өчен башка каршылыклар булмаса, яңадан каралырга тиеш.

Казан шәһәре Совет район суды каары белэн «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясе» муниципаль казна учреждениесенә Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясе башлыгының күрсәтмәсен законсыз дип тану һәм социаль ипотека системасында исәпкә куюны гамәлгә ашыру турындагы административ дәгъва гаризасы канәгатьләндерелгән. Эмма Татарстан Республикасы Югары судының апелляция билгеләмәсе белэн Казан шәһәре Совет район суды каары «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясе» муниципаль казна учреждениесенә Ю.В. Баданованы мөрәҗәгать иткән вакыттан социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж буларак исәпкә алу бурычын йөкләү өлешендә гамәлдән чыгарылган; бу өлештә яңа каар кабул ителгән, аның белэн «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясе» муниципаль казна учреждениесенә Ю.В. Баданованың мөрәҗәгать иткән вакыттан социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга мохтаж буларак исәпкә кую турындагы гаризасын яңадан карау бурычы йөкләнгән. Калган өлешендә суд каары үзгәрешсез калдырылган, «Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Совет районы администрациясе» муниципаль казна учреждениесенең апелляция шикаяте канәгатьләндерелмәгән.

Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты үзенең үтенечнамәсендә күрсәткәнчә, Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каары белэн шул билгелэнгэн: социаль ипотека программы буенча торак урын алуга дәгъва итүче гайлә башка зат (милекче) милкендә булган торак урында яшәү урыны буенча теркәлгән очракта тәэммин ителешне исәпләү социаль ипотека

программасы буенча торак урын алуға дәгъва итми торган торак урын милекчесен исәпкә алып башкарылырга тиеш. Үтенечнамәдә билгеләп үтелгәнчә, шул ук вакытта торак шартларын яхшыртуға дәгъва итүче гайлә яши торган торак урын милекчесенең милкендә яки наем шартларында башка торак урыннары булырга мөмкин.

Шулай итеп, мөрәжәгать итүче фикеренчә, Татарстан Республикасы Конституция суды каарында социаль ипотека программы буенча торак урынга дәгъва итми торган милекченең милкендә һәм (яки) файдалануында булган башка торак урыннары исәпкә алырга кирәк булу-булмавы билгеләнмәгән.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясына таянып, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарында булган нәтижәләрне, атап әйткәндә, социаль ипотека программы буенча торак алуға дәгъва итмәүче, әмма торак урынын социаль ипотека программы буенча торак урыннар алырга теләгән гайлә әгъзасына биргән милекчеләрнең милкендә яки наем шартларында булган башка торак урыннары исәпкә алышырга тиешме-юкмы икәнен аңлатуны сорый.

2. «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 77 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Конституция суды каарына рәсми аңлатма Татарстан Республикасы Конституция судына мөрәжәгать итү хокуку булган органнарның һәм затларның, каарар жибәрелгән башка органнарның һәм затларның үтенечнамәсе буенча бары тик Татарстан Республикасы Конституция судының үзе тарафыннан үз утырышында гына бирелә. Татарстан Республикасы Конституция суды билгеләп үткәнчә, рәсми аңлатма, күрсәтелгән Законның 68 статьясы белән үзара бәйләнештә әлеге норманың мәгънәсе буенча, суд каарын гади кабатлау гына була алмый һәм тиешле

норматив хокукий актның конституциячеллеген Татарстан Республикасы Конституция суды башкарған тикшерү чикләреннән чыкмаска тиеш (2001 елның 4 октябрендәге 5-О номерлы, 2005 елның 14 декабрендәге 11-О номерлы h.b. билгеләмәләр).

Россия Федерациясе Конституция Суды рәсми аңлатма бирү турындагы үтенечнамә, әгәр анда бирелгән сораулар каарны асылда ничек тә булса өстәмә аңлатуны яисә яңа хокукий позицияләр формалаштыруны таләп итмәсә, карала алмый дип шулай ук күрсәткән иде (2010 елның 20 апрелендәге 593-О-Р номерлы, 2013 елның 24 сентябрендәге 1270-О-Р номерлы, 2013 елның 24 декабрендәге 1928-О-Р номерлы h.b. билгеләмәләр).

Татарстан Республикасы Конституция суды 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарында шуны күрсәтте: социаль ипотека программасында катнашырга дәгъва итүче граждан һәм аның гайләсе әгъзалары, Кагыйдәләрнең 2 пунктындагы 2.5 пунктчасы мәгънәсе буенча аларның гайләсе әгъзасы булган һәм шул ук торак урында яшәүче (теркәлгән) затның милек хокуқындагы торак урынында яшәгән (теркәлгән) очракта, әлеге гайләнең бер әгъзасына, милекчене кертеп, туры килә торган торак урыннарның гомуми мәйданын хисаплау бергә яшәүче гайлә әгъзалары санына пропорциональ рәвештә, аларның файдалану һәм (яки) милек хокуқындагы бөтен торак урыннарның жыелма мәйданыннан чыгып башкарыла.

Бөтен торак урыннарның жыелма мәйданын исәпкә алу кирәклегенә сылтама биреп, Татарстан Республикасы Конституция суды, социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуга дәгъва итүче гайләнең мохтажлыгын бәяләгәндә, мондый гайләнең милкендә дә, эш итүендә (файдалануында) да булган барлык торак урыннарны исәпкә алырга кирәк дигәннән чыгып эш итте. Башка сүзләр белән әйткәндә, карала торган үтенечнамәдә куелган мәсьәләгә карата бу шуны аңлата: социаль ипотека программасы буенча торак урын алуга дәгъва итүче гайлә башка зат (милекче) милкендә булган торак урында яшәү урыны буенча аның гайләсе

әгъзалары сыйфатында теркәлгән очракта социаль ипотека программы буенча торак урын алуға дәгъва итүче гайләнең торак мәйдан белән жыелма тәэммин ителеш дәрәҗәсен хисаплау бары тик аларның милекче белән бертигез файдалану хокуқы булган торак урыннарны исәпкә алыш қына башкарлырга тиеш. Социаль ипотека программы буенча торак урын алуға дәгъва итүче гайлә әгъзаларының файдалану хокуқы булмаган шундый милекченең башка торак урыннары мондый хисаплауны башкарганда исәпкә алышмыйлар.

Шуның белән Татарстан Республикасы Конституция суды шундый нәтижәгә килде: Кагыйдәләрнең 2 пунктындагы 2.2 һәм 2.3 пунктчаларының дәгъвалана торган нигезләмәләре социаль ипотека системасында торак шартларын яхшыртуға дәгъва итүче гайләнең һәр әгъзасына туры килә торган торак урыннарның гомуми мәйданы белән жыелма тәэммин ителеш дәрәҗәсен хисаплаганда аларның милкендә һәм (яки) наем шартнамәсе буенча файдалануында булган бөтен торак урыннар (алардагы өлешләр), шулай ук торак урын милекчесе аларга шул торакта дайми яшәү хокуқын аларны анда үз гайләссе әгъзалары буларак керту (теркәү) юлы белән бирелгән торак урын исәпкә алышырга тиеш дип күздә тоталар. Монда әлеге торак урыннарның гомуми мәйданының жыелма күләме шул торак урыннардан файдаланучы бөтен гайлә әгъзалары санына, торак урын милекчесен кертеп, пропорциональ рәвештә, аларның бергә яшәү (теркәлү) факты булу-булмауга карамастан, хисапланырга тиеш.

Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы карагының эчтәлеге һәм мәгънәссе житәрлек дәрәҗәдә ачык чагылдырылган, Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары һәм Татарстан Республикасы Конституциясе нормаларына тулысынча таяна, һәм алар буенча нинди дә булса хокукий билгесезлек юк. Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Конституция судының күрсәтелгән карары ёстәмә тәфсилләүне яисә аныклауны таләп итми.

Бәян ителгәннәрдән чыгып, «Татарстан Республикасы Конституция суды түрында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 3 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче hәм икенче өлешләренә, 68 статьясындагы беренче, икенче hәм алтынчы өлешләренә, 69, 72, 73 hәм 77 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. Татарстан Республикасы Конституция судының 2018 елның 28 февралендәге 78-П номерлы каарын рәсми аңлату түрында Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты үтенечнамәсен карауга алудан баш тартырга, чөнки анда куелган мәсьәләне хәл итү өчен әлеге каарны рәсми аңлату таләп ителми.

2. Бу мәрәжәгать буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый hәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнен күчермәсен гражданка Ю.В. Бадановага, Казан шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитетына hәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына жибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 4-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**